

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ МИКОЛУ ПЕТРОВИЧА ЩЕРБАКА

16 вересня 2014 р. виповнилося 90 років від дня народження та 67 років виробничої, наукової, науково-організаційної та громадської діяльності видатного українського вченого, академіка НАН України (1979 р.), двічі лауреата Державної премії України в галузі науки й техніки (1981 р., 1998 р.), кавалера ордена “Знак Пошани” й декількох медалей, заслуженого діяча науки й техніки України (1995 р.), доктора геолого-мінералогічних наук, професора, головного наукового радника при дирекції Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України Миколи Петровича Щербака.

Микола Петрович народився в с. Савинках Паласівського району Саратовської області. У 1947 році закінчив Донецький політехнічний інститут (нині Донецький національний технічний університет). Трудову діяльність розпочав у складі Микитівської геологорозвідувальної партії тресту “Артемгеологія”, з 1948 року працював старшим геологом Північно-Східного геологічного управління Міністерства геології СРСР, згодом очолював кілька геологічних партій.

1955 року вступив до аспірантури Інституту геологічних наук АН УРСР, його науковим керівником був академік АН України Микола Пантелеймонович Семененко – відомий реформатор, який завжди підтримував нові наукові напрями. 1959 року М. П. Щербак захистив кандидатську дисертацію на тему “Геологічна структура і мінералізація докембрію верхів’я р. Тетерів”, а 1971 року — докторську дисертацію на тему “Петрологія й геохронологія докембрію західної частини Українського щита”.

З 1965 року Микола Петрович був завідувачем відділу абсолютного віку та ядерних процесів в Інституті геохімії і фізики мінералів АН УРСР, а з 1977 року призначений директором цього Інституту (з 1993 р. – Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України). У 1976–1983 рр. М. П. Щербак – академік-секретар Відділення наук про Землю АН УРСР, керівник Мінералогічної комісії Карпато-Балканської геологічної асоціації (1975–1995 рр.); очільник Комісії з ізотопної геохронології при АН СРСР (1979–1991 рр.).

Нині обіймає такі посади, як голова докембрійської секції Національного стратиграфічного комітету України, голова Міжнародної проблемної комісії з геохронології, заступник головного редактора “Мінералогічного журналу”, член редколегії “Геологічного журналу” й журналу “Мінеральні ресурси України”, науковий редактор багатьох геологічних карт, численних наукових монографій і тематичних збірників. Він є засновником єдиної в Україні ізотопно-геохронологічної лабораторії з визначення віку гірських порід К-Аг, Rb-Sr, U-РЬ та Sm-Nd методами. Також варто відзначити схему періодичності ендегенного рудоутворення в ранньому докембрії, яку розробив Микола Петрович. Вона дає можливість прогнозувати родовища корисних копалин залежно від віку геологічних утворень.

М. П. Щербак є автором понад 400 наукових робіт, серед них шість монографій, які стосуються в основному питань петрогенезису й геохронології гірських порід України. Під його керівництвом захистились і здобули науковий ступінь 15 кандидатів, п'ять докторів наук. Микола Петрович і нині керує аспірантами та докторантами.

За ініціативою професора М. П. Щербака в ІГМР НАН України організована філія кафедри геологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка з вивчення ізотопної геохімії і фізики мінералів, де щорічно проходять курс навчання декілька десятків студентів-геологів.

Визнання та авторитет у всьому світі український учений М. П. Щербак здобув завдяки фундаментальним дослідженням у галузі стратиграфії, ізотопної геохронології, геохімії, геології та петрології докембрію, творчому підходу до вирішення складних проблем геології й стратиграфії, здібності до широких узагальнень і чіткої аргументації логічних побудов на основі об'єктивних фактів. Після здобуття Україною незалежності М. П. Щербак, не втрачаючи творчих і ділових контактів з ученими країн СНД, бере активну участь у міжнародній науковій співпраці. Як експерт Міжнародної комісії "Intas" учений сприяє зростанню авторитету української геологічної науки й поліпшенню зв'язків між суверенною Україною та іншими державами.

Геологічна й наукова громадськість, колектив Українського державного геолого-розвідувального інституту, редколегія і редакція "Збірника наукових праць УкрДГРІ" від щирого серця вітають Миколу Петровича з ювілеєм і бажають міцного здоров'я, творчої наснаги, оптимізму та подальших успіхів на довгі роки.

*Державна служба геології та надр України,
колектив Українського державного геологічного інституту*